

Bemærkninger til forslaget

Demokratiet i de danske uddannelsesinstitutioner blev voldsomt svækket op gennem 80'erne og begyndelsen af 90'erne.

Udgangspunktet for det demokrati, som havde udviklet sig på uddannelsesstederne, var de mennesker, der færdedes på uddannelsesinstitutionen hver dag - lærere og elever. Arbejdspladsdemokrati var det mål, som forskellige organisationer stræbte efter. Elevernes muligheder for indflydelse var langt fra tilstrækkelige, men eleverne havde gennem deres bevægelser kæmpet sig til flere rettigheder. De demokratiske strukturer for lærere og elever blev sat under pres gennem en række ændringer i styringen af uddannelsesinstitutionerne i Danmark.

Indførelsen af skolebestyrelser i folkeskolen i 1987 satte nye standarder for demokratiet i den danske uddannelsesverden. Magten blev koncentreret hos skolens leder - inspektør eller rektor - som fik ansvar for det pædagogiske område, og i øvrigt magt som en enevældig høvding. De overordnede rammer skulle besluttes i en bestyrelse, hvor personer uden for skolen - det være sig forældre eller andre - som udgangspunkt havde flertal.

De nye standarder med en koncentration af magt omkring lederen og etablering af bestyrelser satte sig igennem i resten af uddannelsessystemet, eksempelvis gymnasieloven fra 1989, og kronen på værket, universitetsloven fra 1992, der effektivt rullede det tilkæmpede demokrati i universiteterne tilbage.

Konsekvenserne af det demokratiske tab kan være ganske store. I Danmarks Lærerforenings medlemsundersøgelse fra 1996 beskrives, hvordan de nye ledelsesformer har medført tab af indflydelse for lærerne og dermed manglende engagement og pædagogisk udvikling i folkeskolen.

Afviklingen af tankerne om arbejdspladsdemokrati har også ramt eleverne hårdt. Elever bliver ofte reduceret til »produkter«, der gennem uddannelsessystemet skal opkvalificeres hurtigt, effektivt og billigt. De, der skal have indflydelse på uddannelsen, bliver så ofte »aftagerne« i form af andre uddannelsesinstitutioner, erhvervslivet osv.

Demokrati er en uhyre vigtig del af uddannelsessystemet, som en værdi der indgår i uddannelsen, således at unge gennem direkte deltagelse og indflydelse medvirker i en demokratisk proces. Demokrati er også med til at skabe motivation og engagement, idet indflydelse og forståelse for den undervisning, man deltager i, ofte skaber motivation og engagement i undervisningen, hvorved indlæringen forøges.

Enhedslisten ønsker at sikre elever/kursister/studerende basale rettigheder, mens de er i det danske uddannelsessystem. Vi ønsker at definere minimumskrav til de forhold, som uddannelsessøgende skal have, så der er gode rammer for at uddanne sig i Danmark.

Som et første skridt fremsætter Enhedslisten herved forslag om basale rettigheder for elever i det danske uddannelsessystem. Vi tager fat på de grundlæggende krav til indflydelse og fysiske rammer, men ikke - i denne omgang - på det faglige og pædagogiske indhold af uddannelserne.

Som elev/kursist/studerende på en uddannelse i Danmark har man ret til:

- indflydelse på skolen. Som elev/kursist/studerende har man ret til indflydelse på uddannelsesinstitutionens hverdag. Det vil sige uddannelsesinstitutionens daglige drift, administrative og pædagogiske beslutninger, beslutninger der i dag træffes af bestyrelsen/ledelsen. Derfor skal magten på den enkelte uddannelsesinstitution fjernes fra rektor/direktør, og lægges i et fælles forum (bestyrelse) af elever, lærere og TAP'er. Der kan skabes mulighed for, at man på den enkelte skole kan vælge at afholde stormøder for alle lærere, elever og TAP'er. Stormøderne skal være øverste myndighed, og bestyrelsen er myndighed mellem stormøderne.
- indflydelse i hverdagen. Undervisningen skal demokratiseres, så der bliver reel mulighed for at eleverne kan tilrettelægge undervisningen i fællesskab med lærerne. I dag er der i bekendtgørelserne for undervisning indskrevet paragraffer, der i folkeskolen handler om samarbejde og ind-